1978
L
1504

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-128154-p0001-9

Christianus Schnoor

S. R. 9. A A 34

Script. Rom. in Quarto
N. 20.
II. 26 26

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-128154-p0002-5

323
13

Joannis Sulpitij

Verulani de Facetia menſe: deqꝫ ceteris
honeſtis aduleſcentum moribus
Elegiacum carmen.

Q. Horatij Flacci

de breuitate vite: deqꝫ temporis irrepara
bilitate ad Torquatū carmen.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-128154-p0003-1

¶ Jodocus Badius Aſcenſius.

Vlpitius verulanus: grauiū virorū teſtimonio
in inſtituēdis docendiſqꝫ pueris ornādiſqꝫ viris
viuentiū peritiſſimus: carmē hoc ꝓpterea qđ ad
iuuentutē ꝑtineat iuuenile inſcriptū magno artificio cōpo
ſuit. Nam luculēta et candida vena pro iuuenū cōmodita
te vſus eſt. Cuiꝰ inſtituti ratōeꝫ cōminiſci licet: tum ꝙ que
a barbaſculo illo quē Facetum noīant ſcripta ſunt; tāetſi
multa nō aſpnanda: ineptius tamē exprimūtur q̄ꝫ que iu-
uenibus: quibus optima queqꝫ primo danda ſunt ſubmi-
niſtrentur Que vero ab eo cui Cathoni cognomē tum vul
go eſt: precipiūtur prouectiorē etatē expoſtulēt: tum ꝙ mul
ta que ad vrbanos ꝑtineāt: aut frigide dicta: aut pretermi
ſſa ſint. Frugē aūt et vtilitatē huius lucubratōis poeta pri
mo verſu cōſequitur. In quo iuxta maiorū inſtitutōes red
dit auditores dociles: beneuolos: et attētos. Dociles qꝛ quo
tramite ad literas adeundū ſit docet vtpote per virtutem
et pulchros mores Beneuolos qꝛ ſe doctorē fore pollicetur
dicēs docemus. Attētos aūt qꝛ neceſſum eſſe vt bonis mo
ribus polleamus docet: cū dicit Quos decet. Qđ eñ decet
negligendū nō eſt. Decere aūt moribus et opatōibꝰ incun-
bere nedū philoſophicis contēplatōibus Plato: cuius ver
ba Gellius tranſtulit: docet. Philoſophia o Sacrates res
eſt elegans ſi modice quiſpiā per etatē attigerit. at ſi ſupra
modū tps in ea cōtriuerit hoīm eſt corruptela Nā ſi q̄s vel
ameno acriqꝫ ſit ingenio: vltraqꝫ etatē philoſophetur: nece
ſſum eſt eū rerū oīm eſſe impitū: quarū vſum calleat opor
tet quiſq̄s honeſtus probuſqꝫ eſt futurus. Facit etiā poeta
more maiorū ſtatim ꝓpoſitōeꝫ ꝓponēdo de quo dicturus
vtpote de moribus. Nec tamen inuocat. At nec inuocare
quidem ſaluo decoro poſſet: qꝛ cū de moribus humanis lo
quatur: quos ipſe citra muſarum numina ꝑſpicere poſſet:
inuocatōi locus nō erat. Vnde Flaccus in poetica Nec de
us interſit niſi dignus vindice nodus Inciderit.

Joānis Sulpitij Verulani de moribus puerorum et facetijs menſe Carmen iuuenile.

Quos decet ī mēſa mores ſeruare/docemꝰ:
Virtuti vt ſtudeas literuliſq; ſimul
Que prius admoneo miti puer indole ſerua:
Preq; tuis oculis hec mea iuſſa tene.
Sit ſine labe toga: et facies ſit lota: manuſq;:
Stiria nec naſo pendeat vlla tuo.
Et nihil emineat: ⁊ ſint ſine ſordibus vngues:
Sit coma: ſit turpi calceus abſq; luto.
Linguaq; nō rigeat: careāt rubigine dentes:
Atq; palam pudeat te fricuiſſe caput/
Exprimere et pulices: ſcabieq; vrgere nocentē
Ne te ſordidulum qui videt iſta vocet.
Seu ſpuis aut mūgꝫ nares: ructaſue/memēto
Poſt tua concuſſum vertere terga caput.
Mucorē haud tāgas digitꝫ: ſputūue reſorbas:
Panniculo naſum mungere nanq; decet.

panis aestate facile mucescit Das Brodt wirdt ihn Sommer bald schimlich

De Facetijs menſe.

Et ructare caue quin oꝛa in terga reflectas:
Stringe os:et crepitū coge tenere nates.
Munditieqꝫ tibi placeāt:medio quoqꝫ cultu
Vtere:ne turpis vel videare leuis.
Ne maledicta refer:nec pꝛomas turpia dictu:
Que natura iubet eſſe tegenda/tegas.
Moꝛibus vꝛbanis curato pꝛeditus eſſe:
Parce gule turpi:luxuriamqꝫ fuge.
Parce et auaritie:bilem frenare memento:
Inuidulus /tumidus /nō odioſus eris.
Deſidiam fugias:atqꝫ otia turpia pelle:
Et ludi turpes ſint pꝛocul/atqꝫ viri.
Fidus ſis:iunctuſqꝫ bonis:temerarius eſſe
Deſpice: non audax ſis:timiduſqꝫ nimis.
Nec penitus mutū:nec te decet eſſe loquacem:
Conuenit ille thoꝛo:conuenit iſte foꝛo.
Et manſuetus eris: rectum te lectus habebit
Detege nec ſotiū:nec tua membꝛa moue.

De Facetÿs menſe.

Nec ſis difficilis nimium nec credulus eſto:
Dedecus et metuas: et reuerere probos.
Futilis et mendax nunq̃: nimiumue ſeuerus
Eſto: ſed comem munificumq; velim.
Sis pius/atq; colas ſupos: venerare parẽtes:
Et noceas nulli: ſurripiaſq; nihil.
Nec ſis vinoſus: q̃uis potaſſe Cathonem
Fama refert: fugias ſumere vina mera.
Non ſis deriſor: non ſomniculoſus: iniquus
Non iudex: nec teſtis iniquus eris.
Omĩbus in rebꝰ ſtudeas puer eſſe modeſtus:
Sis auidus laudis: ſit tibi cura boni.
Sic bene moratũ laudabimus atq; colemus:
Sic et honorus eris: ſic eris ipſe grauis.
Nunc faciles aures animũq; intende ſerenũ:
Morigerare mihi: mollia iuſſa dabo.
Non ſum q̃ laudẽ ſummo te accumbere mane:
Iudice conueniẽs me dabit hora cibum.

Carmen iuuenile.

Nec vos ante focum cenas producite longas
Hoc faciat caupo: q̄ ſapit iſta fugit (drātes
Sterne thoros nitide: lautoſq; appone qua-
Atq; ſalem: et cererē: flumina: vina: dapes.
Te vitare velim cupidus ne vt lurco ſonoras
Contractes fauces: mandere rite iuuet.
Et licet antiqui cubuiſſent pectore prono:
Te colla hec etas recta tenere iubet.
Et finito menſe cubitis herere potentes:
Tu tantum faciles pone / repone manus.
Tuq; puer iubeo ſedeas vel raro: ſed aſtans
Pocula miſcebis: pone/ve tolle dapes.
Iuraq; conuiuas ſuper importare miniſter
Effuge: nam turpis ſepe fit inde toga.
Quodq; iubebit herus facilis ſempq; ſubito:
Quenq; tibi dederit/tu tibi ſume locum.
Qd'q; vir egregius pauido tibi porriget: illud
Sume libens: grates aptaq; verba refer.

De Facetijs menſe.

Eſto tribꝰ digitꝫ: magnos nec ſumito morſꝰ:
Nec duplices offas mandere vtriqꝫ iuuet.
Dapſilis et largus ſemper: blandoqꝫ ſodali
Impartire tuo/pauperibuſqꝫ dapes.
Nec nos obſcenos laudabimꝰ aut comedões
Eſſe decet viuas: viuere non vt edas.
Nãqꝫ cibus nimiꝰ capiti ſtomachoqꝫ nocebit:
Corporis hic vires ingenijſqꝫ rapit. (tum
Sauſape nõ mackes/aut pectora: nec tibi mẽ
Stillet: ſitqꝫ tibi ne manus vncta caue
Sepe ora ac digitos mappa ſiccabis adacta:
In quadra faciet non tua palma moram.
Quod tibi vicinum fuerit tu ſume: ſodali
Cede tuo: referet dum tamen ille manu.
Dumqꝫ in fruſta ſecat caueas ſumpſiſſe reciſa:
Lurco legit dulces abſqꝫ pudore bolos.
Nõ manibꝰ gremio immiſſis tibi vellicet vng
Qđ ſumes: reſidẽs nõ agitato pedes. (uis

l: Lurco, onis, ein Schlemmer, Lurco, as, ich schlemme.

Carmen iuuenile.

Incidaſq̧ prius q̄ꝫ dens contundat ofellam:
Tingantur rurſus ne tibi morſa caue.
Nec lingas digitos: nec rodas turpiter oſſa:
Aſt ea cultello radere rite potes.
Siue ſuper menſam cortex cumulet/et ipſa
Oſſa/vel in pateram: pre pedibus ne iace.
Nec tanq̄ꝫ ficus tenta/nec delige fruſta:
Et quocunq̧ manus huc tibi lumen eat.
Nec ſotium torue aſpitias: ve quod ederit ille
Aduertas: geſtus inſpice ſepe tuos.
Pocula cū̄ ſumas tergat tibi mappa labella
Si tergas manibus nō mihi charus eris.
Vna manus paterā ſumat ni iactet in hoſtē:
Theſeus: aut Beli ſint monumēta patris
Aſt hanc ſi binis manibus captabis/id apte
Efficies: digitis vaſcula ſume tribus.
Et teneas oculos: nec ſupra pocula fare:
Plena aliquo vita ſit tibi bucca cibo.

Ovi: 12 Meta:

/. loquere vedest.

Carmen iuuenile.

Deme merum cyato: multum ne forte ſupſit
Quod nolit ſotius ſumere forte tuus.
Qui ſapit extinguet multo cū fonte falernū:
Et parco lympham diluet ille mero:
Non facies binos hauſtus: nec feſſus anheles:
Sibila nec labijs ſtridula prome tuis.
Nec cito ſorbebis velut oui lutea grati:
Nec nimium tarda ſuge falerna mora.
Unū/ſiue duo: ad ſummū tria: pocula ſumes/
Si hūc nūerū excedes iam mihi potus eris:
Fac videas quodcūq bibes modicūq pitiſſa
Crater ſiue calix det tibi vina breuis
Os quoq tergebis ſemp poſt pocl'a: palmas
Ablue cum menſam deſeris: atq labra.
Inflectēſq genu: iūgēs quoq brachia: proſit
Dicito. ſed tolles ordine queq ſuo.

¶ Finis.

Teronnius.

pitiſſando modo mihi quid vini abſumpſit?

Quinti Horatij Flacci de bre-
uitate vite: deq; irreparabilita
te temporis ad Torquatum carmen

Iffugere niues redeūt iā gramīa cāpis/
Arboribuſq; come.
Mutat terra vices: et decreſcentia ripas
Flumina pretereunt.
Gratia cū nymphis geminiſq; ſororib⁹ audet
Ducere nuda choros.
Inmortalia ne ſperes monet annus: et almū
Que rapit hora diem.
Frigora miteſcūt Zephiris: ver proterit eſtas
Interitura ſimul.
Pomifer Autumnus fruges effuderit: ⁊ mox
Bruma recurrit iners.
Damna tamen celeres reparant celeſtia lune
Nos vbi dedicimus.
Quo pius Aeneas: q̄ Tull⁹ diues: et Ancus
Puluis et vmbra ſumus.

De breuitate vite.

Quis ſcit an adijciant hodierne craſtina vite

Tempora dij ſuperi.

Cuncta manus auidas fugiẽt heredis amico

Que dederis animo.

Cũ ſemel occideris et de te ſplendida Minos

Fecerit arbitria:

Non Torquate genus: nõ te facundia: non te

Reſtituet pietas.

Infernis neqꝫ enĩ tenebris Diana pudicum

Liberat Hyppolitum.

Nec lethea valet Theſeus abrumpere charo

Vincula Perithoo.

¶ Impreſſum Lyptzk per Jacobum Than-
ner. Anno a virginis partu Mille-
ſimoquingenteſimodetimo.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-128154-p0014-2

ULB Halle 3
003 489 329
78 L 1504

ur doceremi doce
q̄ pfecto utinā do
es vel fuiſſes eſſet
cti eſſem⁹ vl' fuiſſe
eſſent vel fuiſſent
ocearis vel docea
doceamur docea
tiuo mō tpe pñti
oceare doceatur.
eamini doceant.
do cereris vel do-
ceremur docere-
to cū doctus ſim
it vel fuerit. ꝑlr
⁹ ſitis vel fueritis
q̄ pfecto cū doct⁹
fuiſſes eſſet vl' fu
vl' fuiſſemus eſſe
fuiſſent Futuro

rere legeret ꝑlr cū legeremur legeremini legerent Preterito pfecto cū lectus ſim vl' fuerim ſis vl' fueris ſit vl' fuerit. ꝑlr cum lecti ſim⁹ vel fuerim⁹ ſitis vel fueritis ſint vel fuerint. Ptō pluſq̄pfecto cū lectus eſſem vl' fuiſſem eſſes vl' fuiſſes eſſet vl' fuiſſet. ꝑlr cū lecti eſſemus vl' fuiſſemus eſſetis vel fuiſſetis eſſent vel fuiſſent. Futuro cū lectus ero vl' fuero eris vl' fueris erit vl' fuerit. ꝑlr cū lecti erim⁹ vel fuerimus eritis vl' fueritis erint vl' fuerint Infinitiuo mō ſine nūeris ⁊ pſonis tpe pñti ⁊ ptō impfecto legi. Preterito pfctō ⁊ pluſq̄pfctō lectum eſſe vel fuiſſe. Futuro lectum iri.

Duo participia traſſūtur ab hoc verbo paſſiuo. preteritū ⁊ futurum. preteritum ut lectus. futurum ut legendus.

Audio audis audit. ꝑlr audimus

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-128154-p0016-3

Joannis Sulpitij

Verulani de Facetia menſe: deqꝫ ceteris honeſtis aduleſcentum moribus Elegiacum carmen.

Q. Horatij Flacci

de breuitate vite: deqꝫ temporis irrepara bilitate ad Torquatū carmen.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-128154-p0017-8